



TRONDHEIM KOMMUNE
Tråanten tjeilte

Kommunedelplan for naturmangfold



Evelyne Gildemyn, Klima- og miljøenheten.

Bærekraftsfredag KS, 24.11.2023

Klima- og miljøenheten, avd. landbruk og naturforvaltning, naturforvaltningsgruppa

Liv S. Nilsen
avd.leder

Evelyne Gildemyn

Øyvind Lynne

Magnus Irgens

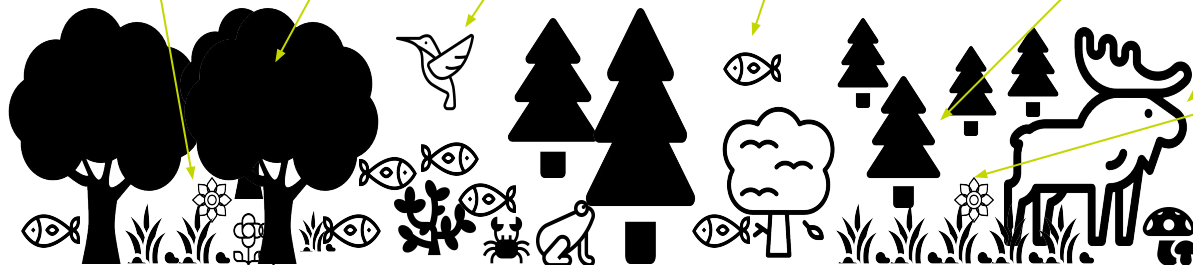
Ina Storrønning

Terje Nøst

Espen Skovhus Bråthen

Geir Ivar Sandrød

Hristo Hansen



Trondheim har hatt en egen naturplan siden 2006



2006



2013



Bystyret erklærer
klima- og
naturkrise, nov.
2019



2023

Ved å ha en overordnet naturplan oppnår kommunen at kunnskapen om naturmangfoldet blir mer systematisert og at flere får kjennskap til hvilke verdier som finnes. Planen peker ut retningen for forvaltning av natur og er en god anledning til å løfte fram viktige naturområder.



Vipe (status “kritisk truet” på norsk rødliste) holder på å dø ut fra kommunen. Situasjonen er alvorlig over hele landet.



Foto: Steve Garvie, [cc-commons](#)



Foto: Martin Eggen

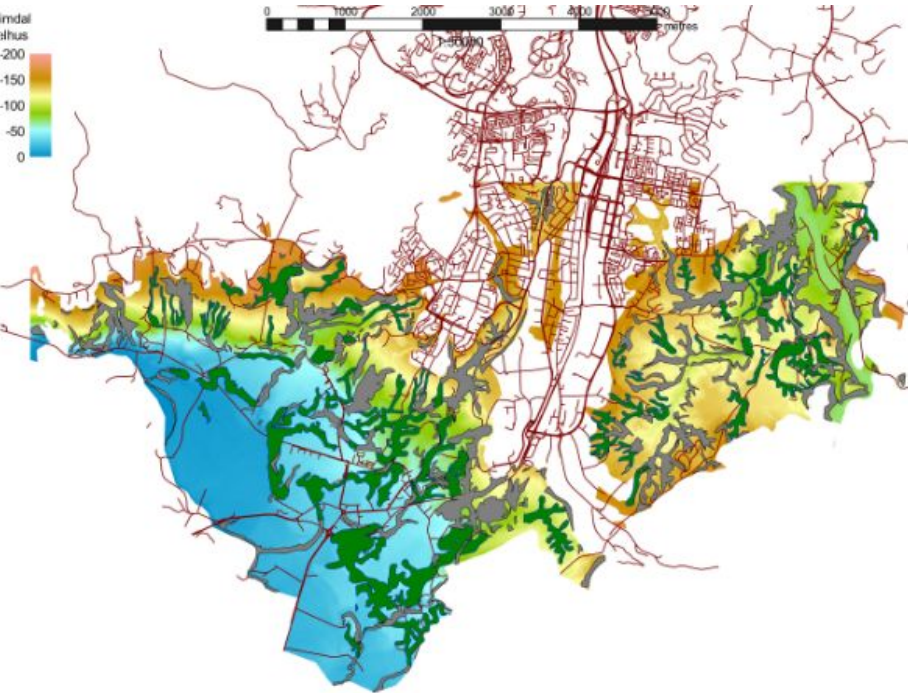
I 2018 var det 50 hekkende viper flere steder i byen. I 2023 var det kun 2.



lage tiltaksplan



Ravinedaler - truet naturtype



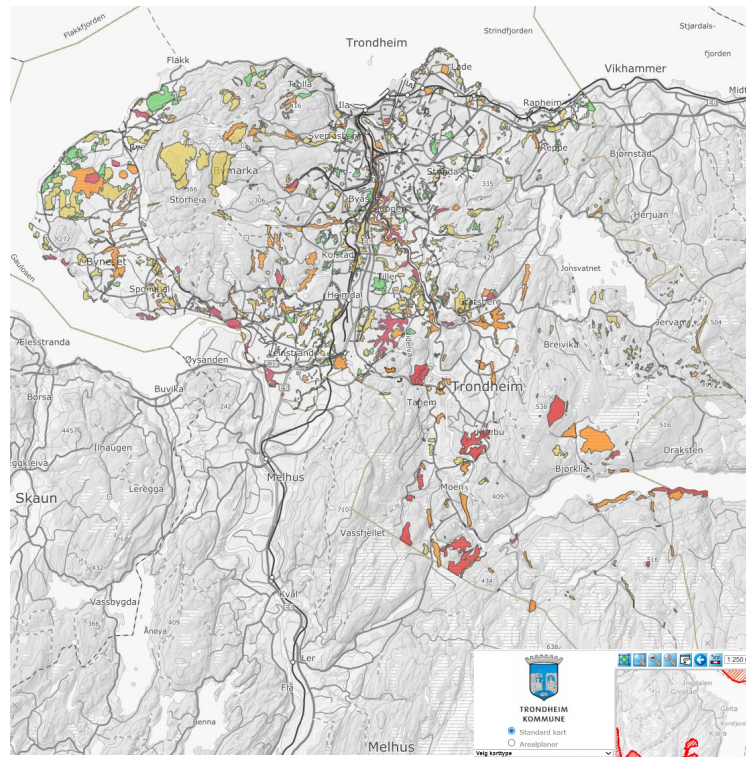
Figur 15. Topografisk kart der varmere farger viser meter over havet, overlagt dagens (grå farge) og tidligere ravine landskap (grønn farge) for område 2 Leinstrand-Heimdal-Tiller

- Ravinedaler er **trua** (VU-sårbar på norsk rødliste for naturtyper 2018). Risikoen for at vi mister denne landformen er høy.
- Leirraviner finnes stort sett på Østlandet og i Trøndelag. Vi har derfor et **stort ansvar for å ta vare på** dette landskapet i vårt fylke.
- **Kun 45% bevart** av opprinnelig ravinelandskap i Trondheim. Vi har mistet mer enn halvparten fordi de har blitt gjennfylt eller på andre måter ødelagt (rapport Siggerud 2018)

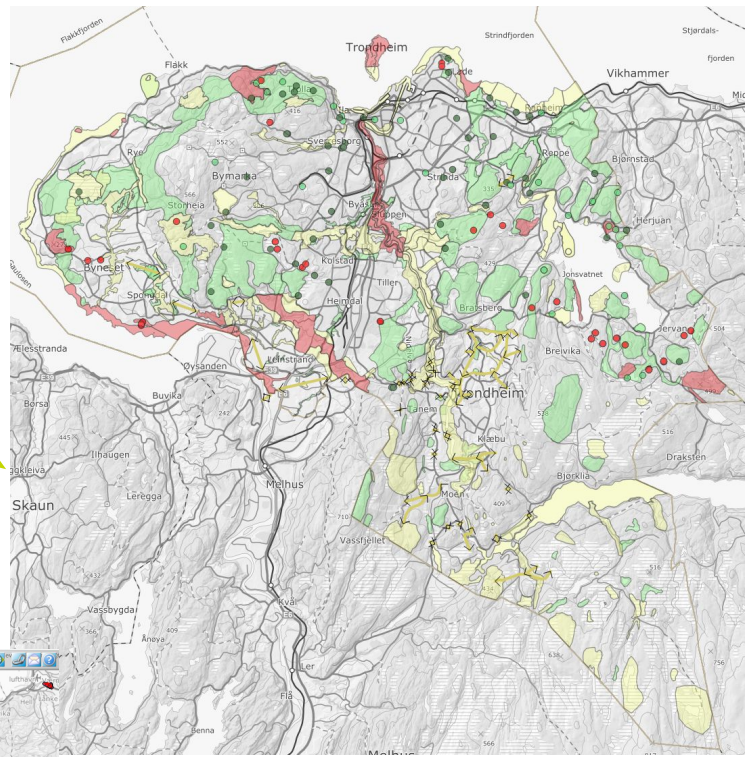
KDP

foreslå lokal forskrift: utvalgt naturtype





Naturtypekart
Viltkart

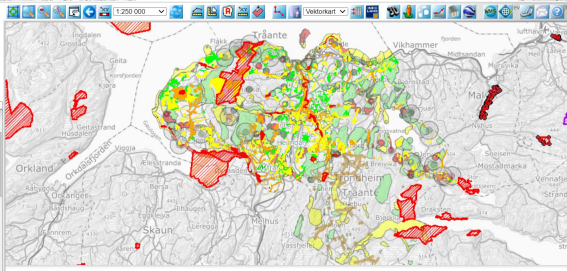


TRONDHEIM KOMMUNE

Standard kart
Arealplaner

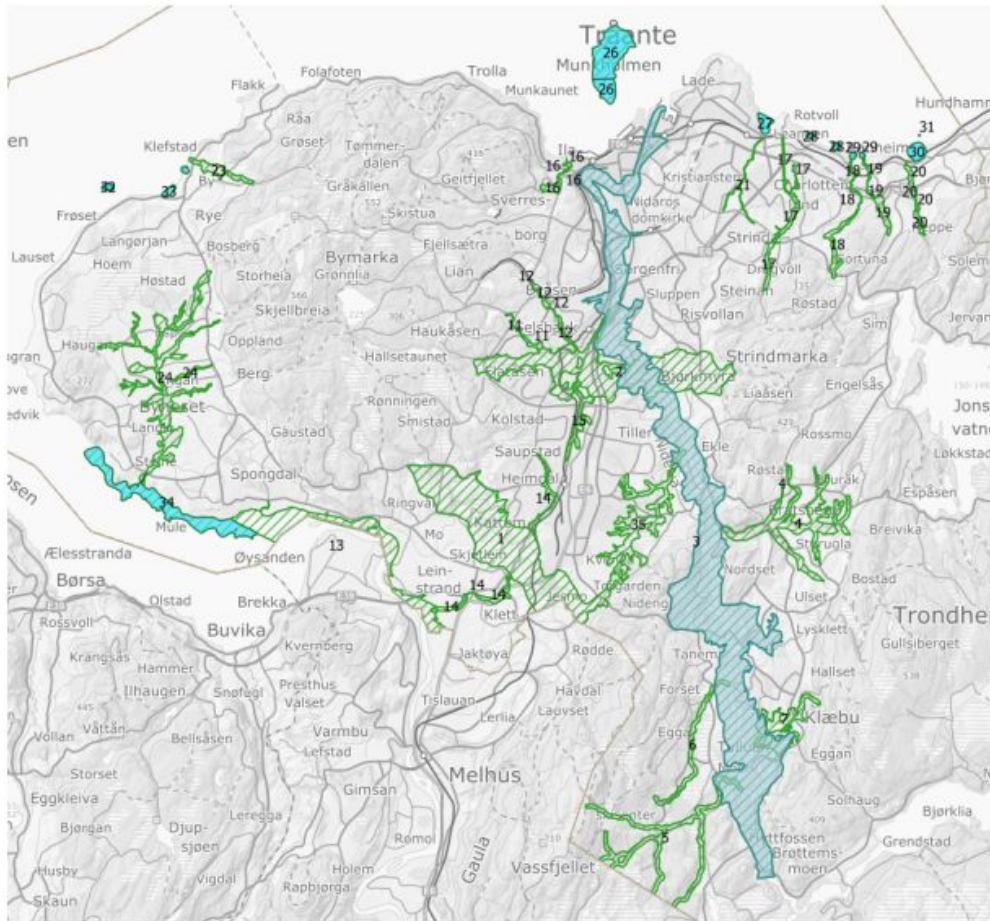
Veg typer

- Espende objekter
- Ruternett
- Lokalisertaker
- Administrative områder
- Busstøt
- Overriss arealplaner
- Planstehold vedtak - Gjeldende
- Planstehold vedtak - Planforslag
- Planstehold vedtak - Oppløst
- Planstehold vedtak - Planforslag
- Kommuneplaner - arbeidslinje
- Bakgrunnskart arealplaner
- Planovervakt
- Tidligere kommuneplaner
- Generelt arealplaner i høyresett
- Prosjekt/tiltaks
- Gressområde
- Adresseregister
- Tematiske arealplaninformasjon
- Flarefare
- Bakgrunnskart
- Skissekart 2023
- Opplysningsvesenets

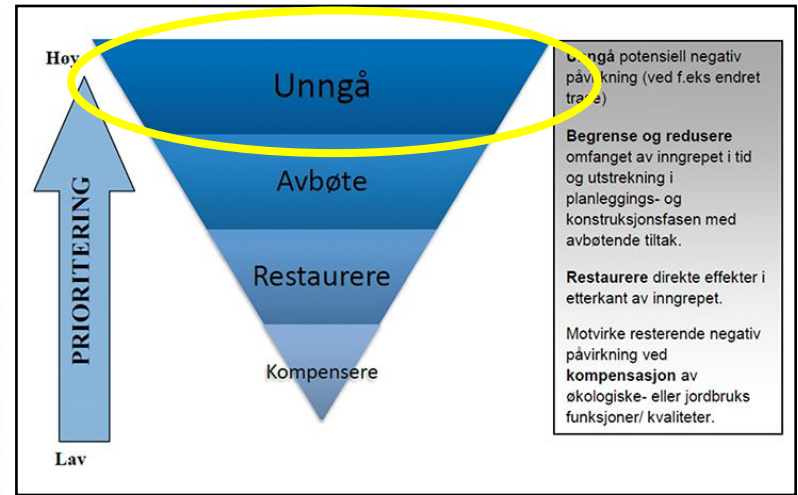


utvide kunnskapsgrunnlaget og tilgjengeliggjøre





Figur 7: Oversikt over de foreslåtte nye økologiske korridorer og funksjonsområder som det er særlig viktig å ta vare på i kommuneplanens arealdel (KPA).



etablere og sikre økologiske korridorer og blågrønne områder





TRONDHEIM KOMMUNE

Kommunedelplan for naturmangfold

DEL 1 - Mål, strategier og tiltak



Sluttbehandling
juni 2023



TRONDHEIM KOMMUNE

Kommunedelplan for naturmangfold

DEL 2 - Faggrunnet



Sluttbehandling
juni 2023

Del 2: utgjør faggrunnet og beskriver status i dag, kunnskapsgrunnet, hvordan ny kunnskap hentes inn og utdyping av utfordringer. Dette danner en bakgrunn for hvorfor vi foreslår de tiltakene vi gjør i del 1.

Del 1: den viktigste delen for beslutningstakere. Inneholder mål, strategier, forvaltningsmål og tiltak.

<https://sites.google.com/trondheim.kommune.no/kdpnaturmangfold/>



Visjon

Leveområder for alle arter

En velfungerende natur som ivaretar artenes leveområder er grunnlaget for vår eksistens, gjennom de godene vi får fra naturen.

Hovedmål

**Tapet av naturmangfoldet skal stanses.
Ta vare på naturen i Trondheim og styrke leveområder for arter.**

Strategier

Hensynet til naturmangfold skal være en hovedpremiss i arealforvaltningen gjennom bevaring og restaurering.

Trondheim kommune skal ha oppdatert og tilgjengelig kunnskap om naturen.

Naturkommunikasjon skal brukes aktivt for å involvere innbyggerne og andre aktører.

Tre hovedgrep

Forvaltnings-
mål

Ivareta
naturområder
og arter

Sikre god
vannkvalitet
og minst god
økologisk
tilstand i elver,
bekker, vann
og kystvann

Minimalisere
konflikten
mellom vilt og
bysamfunn

Bekjempe og
hindre
spredning av
fremmede
arter

Fremme
bærekraftig
naturbruk

Innsatsområdene for å
nå hovedmålet



Planens struktur:

del 1: målformuleringer og tiltak

del 2: fagbakgrunn og oppfølgingspunkter

Strategi 1: **Hensynet til naturmangfold skal være en hovedpremiss i arealforvaltningen gjennom bevaring og restaurering**



Tiltak:

- Identifisere og **bruke virkemidler i lovverket** for å styrke hensynet til klima og natur.
- **Unngå mer nedbygging** av natur.
- Sikre **lokal beskyttelse** av naturområder gjennom erverv.
- **Restaurere** minimum 30 % natur.

Strategi 2: **Trondheim kommune skal ha oppdatert og tilgjengelig kunnskap om naturen**



Tiltak:

- Helhetlig **overvåking** av naturens tilstand.
- Styrke **kunnskapen om naturverdier** og arter gjennom kartlegging.
- Styrke kunnskapen om hvordan **redusere negative påvirkninger** på naturmangfold ved menneskelig aktivitet.

Strategi 3: **Naturkommunikasjon skal brukes aktivt for å involvere innbyggerne og andre aktører**



Tiltak:

- Bruke **mer ressurser** på naturkommunikasjon.
- Utarbeide **kommunikasjonsplan** med fokus på formidling, holdningsskapende arbeid, innbyggerinvolvering m.m.
- Etablere tettere **kontakt med grunneiere, sektorer og relevante aktører.**



OPPFØLGINGSPUNKTER

Strategi 1: Hensynet til naturmangfold skal være en hovedpremiss i arealforvaltningen gjennom bevaring og restaurering.



Virkemidler i lovverk

S1.1 Identifisere og bruke virkemidler i lovverket for å styrke hensynet til klima og natur. Påvirke og bidra til nasjonale endringer for å oppnå en bedre integrering av naturhensyn i lokal planlegging.

Unngå mer nedbygging av natur

S1.2 Utarbeide naturregnskap basert på en omforent nasjonal standard, som et ledd i kommunens arealregnskap og mål om arealnøytralitet.

S1.3 Sikre viktige naturområder i arealplanleggingen (hensynssoner, regulering til bevaring, m.m.).

S1.4 Utvikle en egen norm for blågrønn faktor der naturmangfold også inngår.

S1.5 Integre landskapsøkologiske arealprinsipper i arealplanlegging og annen planlegging i grønne områder.

S1.6 Utrede hvordan kravet om økologisk kompensasjon kan brukes på kommunalt nivå, også i planer som ikke krever konsekvensutredning.

Lokal beskyttelse av naturområder (kommunalt "vern")

S1.7 Bruke plan- og bygningsloven og andre lovverk, for å få bedre beskyttelse av spesielt viktige naturområder, se også S1.3.

S1.8 Foreslå ravinedaler og flommarksskog som lokalt utvalgte naturtyper i forskrift.

S1.9 Erverve viktige naturområder med tanke på sikring for framtiden og bidra til å oppnå arealnøytralitet.

Restaureringsplan

S1.10 Utarbeide en plan for hvilke områder og økologiske funksjoner som skal prioriteres, med konkrete og realistiske miljømål. Drift og overvåking henger tett sammen med oppfølgingspunkt S2.1

Planens struktur:

Del 2: Lister med oppfølgingspunkter som konkretiserer tiltakene fra hver(t) strategi og forvaltningsmål.



Forvaltningsmål 1: Ivareta naturområder og arter



Tiltak:

- Sikre gode **levestandarder for arter og naturområder**
- Gjennomføre tiltak og overvåking av **arter og naturområder som er særs viktige** å beskytte
- Gjennomføre **klimatilpasningstiltak** som også reduserer de negative effektene klimaendringer har på naturmangfoldet
- Etablere og sikre **økologiske korridorer og blågrønne områder**
- Redusere unødvendig **lysforurensning**
- Bekjempe **miljøkriminalitet**

Forvaltningsmål 3: Minimalisere konflikten mellom vilt og bysamfunn



Tiltak:

- Redusere brudd på **båndtvangsregler** for hund
- Sikre en **operasjonell viltpatrulje** og gjennomføre **andre konfliktforebyggende tiltak**
- Redusere antall **vilt påkjørsler**

Forvaltningsmål 2: Sikre god vannkvalitet og minst god økologisk tilstand i elver, bekker, vann og kystvann



Tiltak:

- Gjennomføre tiltak og overvåking for å oppnå miljømålene i **vannforskriften**
- Sikre og ivareta **kantvegetasjon** i ulike planer
- Prioritere tiltak for å **hindre den økende nedslammingsproblematikken** til vassdrag.
- Gjennomføre **habitatforbedrende og restaureringstiltak** i vannmiljø
- Styrke **kunnskapen om marint naturmangfold**

Forvaltningsmål 4: Bekjempe og hindre spredning av uønskede fremmede arter



Tiltak:

- Utarbeide plan for **uttak av mink** i noen sårbare områder for fugl
- Overvåke **fremmede fiskebestander**
- Bekjempe og hindre spredning av **fremmede planter** i utvalgte områder
- Fange opp funn av **nye uønskede fremmede arter** som krever oppfølging
- Videreføre tiltak innen **kommunikasjon, opplæring og rutiner**



Forvaltningsmål 5: Fremme bærekraftig naturbruk



Tiltak:

- Kartlegge **naturverdier i ny skogtakst**
- Forvalte **kommuneskogen** med fokus på naturmangfoldet
- Sikre et **friluftsliv** som tar vare på naturverdier
- Styrke fokuset på **naturtiltak i jordbruket**
- Vurdere å innføre **meldeplikt** etter skogbruksloven
- Tilpasse **skjøtsel og drift av kommunale arealer**
- Sikre viktige **naturområder ved vei og bane**

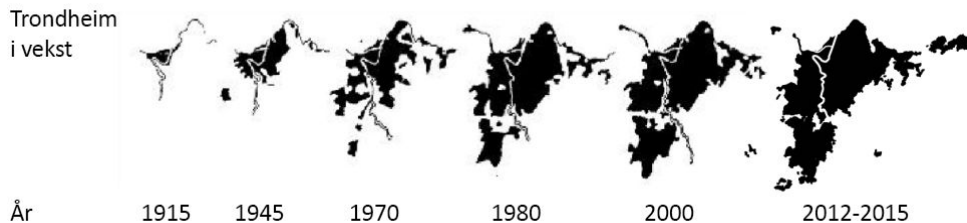
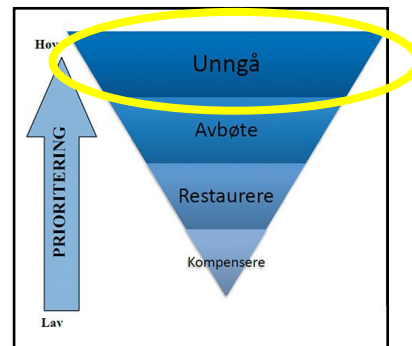


Hva betyr planen?

Vi må **unngå** ytterligere tap av natur.

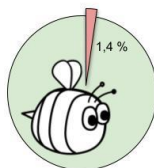
Hensynet til natur må vektlegges i betydelig større grad og bli en hovedpremiss i forvaltningen av arealene i kommunen. Dette skal skje både gjennom **bevaring** og aktiv **restaurering** og vil bidra til at kommunen oppfyller ambisjonene om å bli arealnøytral. Dette vil kunne få konsekvenser for byutviklingen, og for **verdivalget** når det oppstår målkonflikter, men vil være gode og nødvendige tiltak for både natur og klima.

For å få til dette må kommunen ha god og oppdatert **kunnskap**, og denne må **formidles** videre til både innbyggere, politikere og næring.

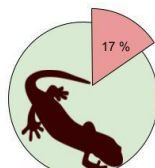


Hvordan oppfylle planen?

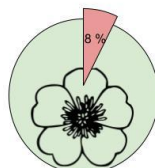
Dersom Trondheim kommune skal lykkes med å oppfylle de ambisiøse målene i kommunedelplan for naturmangfold, må den følges opp med **ressurser til praktisk arbeid (som tiltak og restaurering), overvåking og kartlegging**. I tillegg må **kompetansen** om naturmangfold styrkes **i alle relevante enheter** i kommunen og det må utvikles gode prosjekt og rutiner for **naturkommunikasjon**.



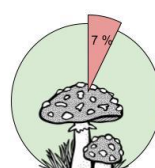
Insekter
1801 arter i Trondheim
25 rødlistet



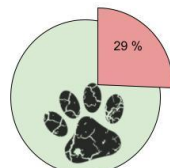
Amfibier, reptiler
6 arter i Trondheim
1 rødlistet



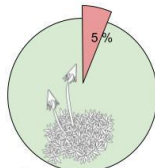
Karplanter
653 arter i Trondheim
54 rødlistet



Sopp
861 arter i Trondheim
57 rødlistet



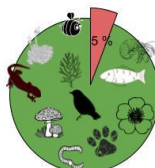
Pattedyr
42 arter i Trondheim
12 rødlistet



Moser og lav
597 arter i Trondheim
31 rødlistet



Fugler
214 arter i Trondheim
77 rødlistet

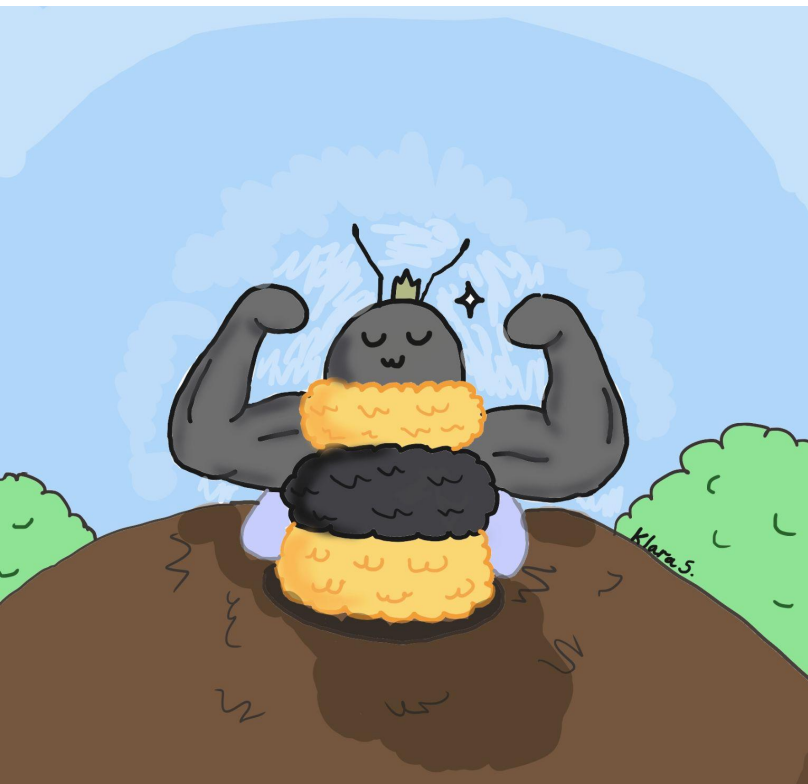


Totalt
4877 arter i Trondheim
288 rødlistet

Viktige grep:
restaureringsplan og
overvåkingsplan



Suksesskriterier



- politisk forankring
- godt kunnskapsgrunnlag: hva har vi? hvor mangler vi kunnskap?
- kobling mot annet strategisk planarbeid: kommuneplanens samfunnsdel, kommuneplanens arealdel
- robust prosjektorganisering: involver fagenhetene internt
- kontakt fylkeskommunen: kobling mot arealplaner (arealregnskap)
- KISS-prinsippet



Takk for oppmerksomheten!



vårmure ved Ladestien

